

PASCAL
BENTOIU

SUITĂ ARDELENEASCĂ
PENTRU ORCHESTRĂ
(1955)

EDIȚIE ÎNGRIJITĂ DE DAN DEDIU

PASCAL
BENTOIU

SUITĂ ARDELENEASCĂ
PENTRU ORCHESTRĂ

EDIȚIE ÎNGRIJITĂ DE DAN DEDIU

BENTOIU, PASCAL

Suită ardelenescă pentru orchestră

ediție îngrijită de Dan Dediu

Editura Universității Naționale de Muzică București, 2023

ISMN 979-0-707661-58-1

FONDUL DE DEZVOLTARE INSTITUȚIONALĂ: CNFIS-FDI-2023-F-0066

UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE MUZICĂ DIN BUCUREȘTI

Domeniul vizat: 3. Asigurarea funcționării în bune condiții a grădinilor botanice universitare, a stațiilor didactice, a bazelor de practică și a altor infrastructuri de susținere a activităților didactice, similare bazelor de practică, din cadrul universităților, folosite pentru instruirea studenților

TITLU PROIECT: *Arhiva română a muzicii simfonice (Romanian Archive of Symphonic Music)*

Proiect pentru digitalizarea patrimoniului de manuscrise ale compozitorilor români moderni și contemporani

Perioada de desfășurare a proiectului: aprilie - decembrie 2023

Expert tehnoredactare partituri, publicare și paleografie: Paula Aslam

Expert editare computerizată, tehnoredactare, DTP, design copertă: Mirel Mihălăchescu

© 2023 Editura UNMB

Str. Știrbei Vodă nr. 33, 010102 București, România

Email: edituraunmb@unmb.ro

www.unmb.ro | www.edituraunmb.ro

Suita ardelenescă pentru orchestră de Pascal Bentoiu

Prezentare și analiză de Dan Dediu

Despre lucrarea de față, autorul ei a remarcat în mai multe rânduri că e vorba de un „păcat al tinereții”¹. Dar iată că vremurile s-au schimbat, și că ceea ce părea anacronic în anii '70-'80 s-a transformat în actualitate într-un opus de mare succes. Se vede treaba că scriitorul austriac Franz Werfel avea dreptate când remarcă aforistic și vizionar, în anii '40 ai secolului trecut: „Doar anacronismul are șansa să supraviețuiască epocii.” Iar criticul muzical Alex Ross² susține adevărul acestei aserțiuni cu mare înțelepciune: „Percepțiile asupra monedei estetice – ce este modern, ce este demodat – devin neclare pe măsură ce timpul trece și prioritățile se schimbă. Eroii avangardei își pierd strălucirea, figurile de fundal încep să strălucească. A fi anacronic înseamnă a fi în afara propriului timp; nu exclude apartenența la viitor.”

Este și cazul acestui opus, pe care chiar compozitorul lui l-a marginalizat, nelăsând să fie publicat la acea vreme, apoi l-a minimalizat cât a putut, probabil pornind de la ideea că era o lucrare mai puțin reprezentativă. Iată o prezentare exemplară a lui Pascal Bentoiu din 2015, într-un articol nesemnat din *România liberă*³:

În anul 1954 am alcătuit, în cadrul Institutului de folclor din București, împreună cu colega mea Rodica Weiss, o colecție de 100 de melodii de joc din Ardeal. Pentru aceasta am ascultat și citit din transcrieri un material mult mai vast, circa 500-600 de melodii. Un an mai târziu alegeam din întreg câteva piese cărora am căutat să le dau o înveșmântare simfonică, oarecum în spiritul dansurilor pentru orchestră scrise, cam în aceeași vreme, ori puțin înainte, de un Theodor Rogalski, ori un Paul Constantinescu. Genul era mult prețuit în timpul acela și – evident – la imboldul unor astfel de modele am căutat să lucrez cât puteam mai bine. Că decenii mai târziu partitura aceasta de tinerețe circula încă, este desigur un prilej de mulțumire pentru autor, însă mândria sa de căpetenie rămâne alegerea însăși a temelor, cele mai frumoase – în opinia sa – dintre multele cercetate.

Cele patru mișcări nu respectă întotdeauna agogica dansurilor originale; de pildă, În vârtita, ca și Jieneasca sunt mai rapide în documentele originale. De-a lungu rămâne aproximativ la aceeași iuțeală de parcurgere, în schimb introduce o scurtă prelucrare tematică. Iar Danțu cuprinde, de fapt, trei melodii diferite, combinate și suprapuse în diverse feluri. Am fost, câteodată, în decursul timpului, nemulțumit de unele momente ale orchestrației; mi-ar fi totuși imposibil astăzi, cu toată cunoașterea mai temeinică a mecanismelor simfonice, să intervin în această partitură fără a o strica. O las deci judecății ascultătorilor în singura formă ce i se potrivește: cea de atunci. (Pascal Bentoiu)

Despre actuala ediție

Aceasta este prima ediție a partiturii **Suita ardelenescă** pentru orchestră de Pascal Bentoiu, realizată după manuscrisul compozitorului în cadrul proiectului RASM (Romanian Archive of Symphonic Music) al Universității Naționale de Muzică din București, proiect coordonat de prof. univ. dr. Florinela Popa. Partitura a fost redactată și corectată de un colectiv format din Paula Aslam, Gabriela Bejan și Vlad Ghinea.

¹ Laura Vasiliu, „The Story of Creative Resistance: Pascal Bentoiu, the Man and His Music”, *Musicology Today*, Issue 1/2019, UNMB Publishing House, Bucharest, 2019, p. 58.

² Alex Ross, „How Radical Was Rachmaninoff?”, în *The New Yorker*, 29 august 2022, <https://www.newyorker.com/magazine/2022/09/05/how-radical-was-rachmaninoff>, accesat în 07.09.2023.

³ A se vedea „Pascal Bentoiu, omagiat la Ateneu” (articol nesemnat), în *România liberă*, 02.04.2015, <https://romanalibera.ro/international/pascal-bentoiu-omagiat-la-ateneu-373575/>, accesat în 07.09.2023.

Legenda prescurtărilor

Ra = ramă inițială
 3= trei măsuri de tranziție
 DEZ= dezvoltare
 IN = introducere

Rz = ramă finală
 (2+2+2) = frază de tranziție (acompaniament)
 a/a, b/b = canon

x, y, z, p, q, k, l, m, n = fraze cu material diferit
 OST = ostinat
 (2+2) = introducere de 2+2 măsuri

Suita ardelenescă de Pascal Bentoiu: analiza formei

Parte/Formă	Reper	Măsură	Secțiune	Subsecțiune	Segmentare
1. <i>Învârtita</i> Comuna Mândra, Făgăraș Rondo ABACAB (104)			A (16)	a1 (x+y)	(2+2)+(2+2)
	A	9		a2 (x'+y')	(2+2)+(2+2)
	B	17	B (17)	b1 (z+z')	(2+2)+(2+2)
	C	25		b2 (z+z')	(2+2)+[(2+2)+1]
	D	34	A (16)	a1 (x+y)	(2+2)+(2+2)
		42		a2 (x'+y')	(2+2)+(2+2)
	F	50	C (27)	c1 (p+p')	(2+2)+(2+2)
	G	58		c2 (q+q')	(2+2)+(2+2)
	H	66		c1 (p+p')	(2+2)+[(2+2)+3→]
	I	77	A (16)	a1 (x+y)	(2+2)+(2+2)
		85		a2 (x'+y')	(2+2)+(2+2)
J	93-104	B (12)	b1 (z+z'+coda)	(2+2)+(1+2)+(3+2)	
2. <i>Jieneasca</i> Comuna Juna, Hunedoara Temă cu bas ostinat și 6 variațiuni timbrale cu dezvoltări libere (121)			Introducere (6)	OST	→(2+2)+2→
	A	7	A1 (tema) (16)	a+a'	(2+2)+(2+2)
		15		b+b'	(2+2)+(2+2)
	B	23	A2 (var.1) (20)	→+a+a'	(2+2)→+(2+2)+(2+2)
	C	35		b+b'	(2+2)+(2+2)
	D	43	A3 (var.2) (22)	→+a+a'	(2+2+2)→+(2+2)+(2+2)
		57		b+b'	(2+2)+(2+2)
	E	65	A4 (var.3) (17)	a+a'	(2+2)+(2+2)
		73		b+b'	(2+2)+[(2+2)+1]
	F	82	A5 (var.4) (8)	DEZ a+a'	(2+2)+(2+2)
	G	90	A6 (var.5) (20)	→+(a/a)+(a'/a')	(2+2)→+(2+2)+(2+2)
H	102		(b/b)+(b'/b')	(2+2)+(2+2)	
I	110	A7 (var.6) (8)	(a/a)+DEZ	(2+2)+[(1x2)+(1x2)]	
	118-121	Coda (4)		(3+1)	
3. <i>De-a lungu</i> Comuna Gorenii, Mureș Tripartit ABA' + Coda (58)			A (16)	a+a' (solo)	(2+2)+(2+2)
	A	9		a+a' (tutti)	(2+2)+(2+2)
	B	17	B (16)	b+c (solo)	(2+2)+(2+2)
	C	25		b+c (tutti)	(2+2)+(2+2)
	D	33	A' (var.) (19)	DEZ	(2+2)+(2+2)+(2+2)
	E	45			(2+2)+3
	F	52-58	Coda (7)	a+→	(2+2)+3→
4. <i>Danțu</i> Jocuri din Maramureș, Sibiu și Vișeu Tripartit compus ABA'+Coda (dezvoltătoare) (334)			A (85)	a1: IN+a+a'+a''	→(2+2)+[(2+2)+(2x2)+(2+2)]
	A	17		b1: Ra+b+c+c'+Rz	→(2+2)+[(2+2)+[(2+2)+(2+2)]]+(2+2)→
	B	37		a2: →+a+a'+a''	→(2+2)+[(2+2)+(2x2)+(2+2)]
	C	53		b2: Ra+b+c+c'+Rz	→(2+2)+[(2+2)+[(2+2)+(2+2)]]+(2+2+2)→
		75		a3: a+a''+→	(2x2)+(2+2)+3
	E	86	B (110)	c1: →+k+l	(2x3)+(2+2)+(2+2)
	F	100		m+n+n	(2+2)+(2+2)+(2+2)
	G	112		c2: →+k+l	[2+(2x2)]+(2+2)+(2+2)
	H	126		[m+n]+[m+n+n]	[(2+2)+(2+2)]+ [(2+2)+(2+2)+(2+2)]
	I	146		tranziție	[(2+2)+(2+2)]→
	J	154			[(2+2)+(2x2)+(2x2)]→
	K	166		c3: k+l	(2+2)+(2+2)
		174		m+n	(2+2)+(2+2)
	L	182		m+n+n	(2+2)+(2+2)+[(2+2)+2]
	M	196	A	a1: IN+a+a'+a''	→(2+2)+[(2+2)+(2x2)+(2+2)]
	N	212		b2: Ra+b+c+c'+Rz	→(2+2)+[(2+2)+[(2+2)+(2+2)]]+(2+2x2)
		234		a2: →+a+a'+a''	→(2+2)+[(2+2)+(2x2)+(2+2)]
	P	249		a3: →+a+a'	→(2+2)+(2+2)+(3+2)
	R	262		tranziție	[(2+2)+(2+2)]→
	S	270	Coda (cu elemente din B)	C1	(2+2)+(2+2x2)
T	280			(2+2)+(2+2)+(2+2)	
U	292		C2	(2+2)+(2+2)+(2+2)+(2+1)+(2+2)	
V	311		C3	(2x4)+(2x2)	
X	323-334			(2+2+2)+[(2x2)+2]	

Transylvanian Suite for Orchestra by Pascal Bentoiu

Introduction and Analysis by Dan Dediu

About this work, the author has remarked on several occasions that it is a “sin of youth”¹. But times have changed, and what seemed anachronistic in the 1970s and 1980s has now become a highly successful *opus*. It is clear that the Austrian writer Franz Werfel was right when he remarked aphoristically and visionarily in the 1940s: “only the anachronism has a chance to outlast the epoch”. And music critic Alex Ross² argues the truth of this assertion with great wisdom: “perceptions of aesthetic currency—what is modern, what is outmoded—grow blurry as time passes and priorities shift. Heroes of the vanguard lose lustre, background figures begin to shine. To be anachronistic is to be outside one's time; it does not rule out belonging to the future.”

Such is the case with this work, which its composer himself marginalized by not allowing it to be published at the time, then downplayed it as much as he could, probably on the grounds that it was a less representative work. Here is an exemplary presentation of Pascal Bentoiu from 2015, in an unsigned article in *România liberă*³:

In 1954, together with my colleague Rodica Weiss, I compiled a collection of 100 dance songs from Transylvania at the Institute of Folklore in Bucharest. For this we listened to and read from the transcriptions a much larger material, about 500-600 songs. A year later I chose from the whole a few pieces to which I tried to give a symphonic coating, somewhat in the spirit of the dances for orchestra written, around the same time, or a little before, by Theodor Rogalski, or Paul Constantinescu. The genre was much appreciated at the time and - obviously - at the prompting of such models I sought to work as best I could. The fact that decades later this score from his youth is still in circulation is of course a source of gratitude for the author, but his chief pride remains his choice of themes, the most beautiful - in his opinion - of the many he has researched.

The four movements do not always follow the agogics of the original dances; for example, Învârtita, like Jieneasca, is faster in the original documents. De-a lungu remains at roughly the same pacing, instead introducing a brief thematic development. And Danțu actually comprises three different tunes, combined and overlapped in various ways. I have, at times over the years, been dissatisfied with some of the orchestration; it would be impossible for me today, however, with all my more thorough knowledge of symphonic writing, to intervene in this score without spoiling it. So I leave it to the listeners to judge it in the only form that suits it: as it was then. (Pascal Bentoiu)

About the current edition

This is the first edition of Pascal Bentoiu's **Suita ardelenescă** for orchestra, based on the composer's manuscript within the RASM (*Romanian Archive of Symphonic Music*) project of the National University of Music in Bucharest, a project coordinated by Prof. Florinela Popa. The score was written and revised by a team consisting of Paula Aslam, Gabriela Bejan and Vlad Ghinea.

¹ Laura Vasiliu, „The Story of Creative Resistance: Pascal Bentoiu, the Man and His Music”, *Musicology Today*, Issue 1/2019, UNMB Publishing House, Bucharest, 2019, p. 58.

² Alex Ross, „How Radical Was Rachmaninoff?”, in *The New Yorker*, August 29, 2022, <https://www.newyorker.com/magazine/2022/09/05/how-radical-was-rachmaninoff>, accessed on 07.09.2023.

³ See „Pascal Bentoiu, omagiat la Ateneu” [Pascal Bentoiu honored at the Athenaeum] - (unsigned article), în *România liberă*, 02.04.2015, <https://romanalibera.ro/international/pascal-bentoiu-omagiat-la-ateneu-373575/>, accessed on 07.09.2023.

Legend of abbreviations

Ra = initial frame
 3 = three transitional measures
 DEZ = development
 IN = introduction

Rz = final frame
 (2+2+2) = transitional phrase (accompaniment)
 a/a, b/b = canon

x, y, z, p, q, k, l, m, n = phrases with different material
 OST = ostinato
 (2+2) = introduction of 2+2 measures

Transylvanian Suite by Pascal Bentoiu: Form Analysis

Part/Form	Mark	Measure	Section	Subsection	Segment
1. <i>Învârtita</i> Mândra Village, Făgăraș Rondo ABACAB (104)			A (16)	a1 (x+y)	(2+2)+(2+2)
	A	9		a2 (x'+y')	(2+2)+(2+2)
	B	17	B (17)	b1 (z+z')	(2+2)+(2+2)
	C	25		b2 (z+z')	(2+2)+[(2+2)+1]
	D	34	A (16)	a1 (x+y)	(2+2)+(2+2)
		42		a2 (x'+y')	(2+2)+(2+2)
	F	50	C (27)	c1 (p+p')	(2+2)+(2+2)
	G	58		c2 (q+q')	(2+2)+(2+2)
	H	66		c1 (p+p')	(2+2)+[(2+2)+3]→
	I	77	A (16)	a1 (x+y)	(2+2)+(2+2)
	85		a2 (x'+y')	(2+2)+(2+2)	
J	93-104	B (12)	b1 (z+z'+coda)	(2+2)+(1+2)+(3+2)	
2. <i>Jieneasca</i> Juna Village, Hunedoara Theme with ostinato bass and 6 timbral variations (with free developments) (121)			Intro (6)	STO	→(2+2)+2→
	A	7	A1 (theme) (16)	a+a'	(2+2)+(2+2)
		15		b+b'	(2+2)+(2+2)
	B	23	A2 (var.1) (20)	→+a+a'	(2+2)→ +(2+2)+(2+2)
	C	35		b+b'	(2+2)+(2+2)
	D	43	A3 (var.2) (22)	→+a+a'	(2+2+2)→ +(2+2)+(2+2)
		57		b+b'	(2+2)+(2+2)
	E	65	A4 (var.3) (17)	a+a'	(2+2)+(2+2)
		73		b+b'	(2+2)+[(2+2)+1]
	F	82	A5 (var.4) (8)	DEZ a+a'	(2+2)+(2+2)
	G	90	A6 (var.5) (20)	→+(a/a)+(a'/a')	(2+2)→ +(2+2)+(2+2)
H	102		(b/b)+(b'/b')	(2+2)+(2+2)	
I	110	A7 (var.6) (8)	(y/y)+DEZ	(2+2)+[(1x2)+(1x2)]	
	118-121	Coda (4)		(3+1)	
3. <i>De-a lungu</i> Goreni Village, Mureș Ternary ABA' + Coda (58)			A (16)	a+a' (solo)	(2+2)+(2+2)
	A	9		a+a' (all)	(2+2)+(2+2)
	B	17	B (16)	b+c (solo)	(2+2)+(2+2)
	C	25		b+c (all)	(2+2)+(2+2)
	D	33	A' (var.) (19)	DEZ	(2+2)+(2+2)+(2+2)
	E	45			(2+2)+3
F	52-58	Coda (7)	a+→	(2+2)+3→	
4. <i>Danțu</i> Dances from Maramures, Sibiu and Vișeu Ternary compound form ABA'+Coda (develop.) (334)			A (85)	a1: IN+a+a'a"	→(2+2)+[(2+2)+(2x2)+(2+2)]
	A	17		b1: Ra+b+c'+Rz	→(2+2)+[(2+2)+(2+2)+(2+2)]+(2+2)→
	B	37		a2: → +a+a'a"	→(2+2)+[(2+2)+(2x2)+(2+2)]
	C	53		b2: Ra+b+c'+Rz	→(2+2)+[(2+2)+[(2+2)+(2+2)]]+(2+2+2)→
		75		a3: a+a "a"→	(2x2)+(2+2)+3
	E	86	B (110)	c1: +k+l→	(2x3)+(2+2)+(2+2)
	F	100		m+n+n	(2+2)+(2+2)+(2+2)
	G	112		c2: +k+l→	[2+(2x2)]+(2+2)+(2+2)
	H	126		[m+n]+[m+n+n]	[(2+2)+(2+2)]+ [(2+2)+(2+2)+(2+2)]
	I	146		transition	[(2+2)+(2+2)]→
	J	154			[(2+2)+(2x2)+(2x2)]→
	K	166		c3: k+l	(2+2)+(2+2)
		174		m+n	(2+2)+(2+2)
	L	182		m+n+n	(2+2)+(2+2)+[(2+2)+2]
	M	196	A	a1: IN+a+a'a"	→(2+2)+[(2+2)+(2x2)+(2+2)]
	N	212		b2: Ra+b+c'+Rz	→(2+2)+[(2+2)+[(2+2)+(2+2)]]+(2+2x2)
		234		a2: → +a+a'a"	→(2+2)+[(2+2)+(2x2)+(2+2)]
	P	249		a3: → +a+a'	→(2+2)+(2+2)+(3+2)
	R	262		transition	[(2+2)+(2+2)]→
	S	270	Coda (motives from B)	C1	(2+2)+(2+2x2)
T	280			(2+2)+(2+2)+(2+2)	
U	292		C2	(2+2)+(2+2)+(2+2)+(2+1)+(2+2)	
V	311		C3	(2x4)+(2x2)	
X	323-334			(2+2+2)+[(2x2)+2]	

Pascal Bentoiu

Suita ardelenescă
pentru orchestră
(1955)

Orchestra

3 Flauti (3. anche Piccolo)

2 Oboi

Corno inglese in Fa

2 Clarinetti in Si b

Clarinetto in Mi b

2 Fagotti

Controfagotto

4 Corni in Fa

3 Trombe in Do

3 Tromboni

Tuba

Timpani

Percussione 1: *Tamburo piccolo, Tam-tam, Triangolo*

Percussione 2: *Piatto sospeso, Piatti*

Percussione 3: *Tam-tam, Gran cassa*

Arpa

14 Violini I

12 Violini II

10 Viole

8 Celli

6 Contrabassi

Tatălui meu și bunicii mei ardeleni

Suita ardelenescă

I. Învârtita

Pascal Bentoiu
op. 6 (1955)

Moderato (♩ = cca 40)

1 2 Flauti *f*

3/Piccolo

1 2 Oboi

Corno inglese

1 2 Clarineti (B)

3 Clarinetto (Es)

1 2 Fagotti

Contrafagotto

1 2 Corni (F)

3 4 Trombe (C)

1 2 Tromboni

Trombone 3 Tuba

Timpani *p*

Arpa

1 2 Violini *f*

Violini *div.* *p*

Viole *p* *div.*

Violoncelli *p*

Contrabassi *p*